

Gunoiul (in) finit

Lilia CURCHI

Gunoi. Resturi de mâncare, aparate electrocasnice defecte, piese de mobilier, jucării, hârtii, chiar și icoane.

Greu de respirat din cauza putorii de la deșeurile în proces de fermentare. La poartă, un domn amabil, trecut de prima tinerețe, îmi întinde o mască medicinală, ca protecție împotriva bacteriilor. Îmi acopăr nasul și gura, deși nu sunt convinsă că vreau să o port (îmi trece prin gând că este o bună măsură educativă vizita aici, pentru toți cei care protejează mediului, dar și cei care întârzie să o facă). În fața ochilor se întinde o proaspătă grămadă de gunoi, răsturnată de camionul care tocmai a trecut de poarta stației de sortare, iar domnul amabil a însemnat în registrul greutatea vehiculului. Era plin cu gunoiul strâns din containerele Chișinăului. Poate îl conținea și cel pe care l-am dus și eu la tomberon. În total, în oraș sunt 10 mii de containere pentru acumularea deșeurilor.

„Aici nu ar trebui să simțim nici un fel de mirosuri. Tot gunoiul adus este sortat în regim continuu, pe durata zilei. Deșeurile nesortate nu rămân pe teritoriul fabricii peste noapte. Mirosul persistă pentru că deșeurile municipale conțin o parte considerabilă de resturi menajere, organice. Dacă cetățenii ar sorta acasă deșeurile pe două tipuri – deșeurii organice, care degradează și deșeurii reciclabile, care nu degradează –, aici ar ajunge doar felul al doilea de

Zilnic, circa 100 de muncitori sortează deșeurile produse de chișinăuieni

gunoi și nu am mai avea deloc mirosuri neplăcute”, spune Irina Balica, responsabilă companiei ABS. Acum câțiva ani, firma a investit într-o fabrică de sortare, astfel că marea majoritate a deșeurilor generate în mun. Chișinău trec printr-o selectare automată și manuală. „Sortarea deșeurilor este una dintre etapele procesului tehnologic de reciclare. Acesta diferă de la o materie la altă, de aceea este necesar de efectuat gruparea în dependență de compoziția deșeurilor”, remarcă tânăra antreprenoare.

Peste 100 de persoane lucrează, pe ture, la fabrica din coasta Chișinăului. Sunt sortate 12 tipuri de deșeurii, șapte dintre care reprezintă diferite categorii de plastic.

Întreaga familie Balica este implicată în activitatea de gestionare a deșeurilor municipale. Inițial, în 2005, Sergiu Balica, a investit într-o întreprindere de reciclare a plasticului, la Peresecina, Orhei. Pentru asigurarea materiei

prime, în 2017, a fost lansată fabrica de sortare, cu suprafața de 10 mii metri pătrați.

Deși se spune că din gunoi se fac mulți bani, Irina Balica afirmă că sunt mai multe cheltuieli decât câștiguri. Unul din motive este și lipsa unei taxe de sortare, or, până astăzi, firma nu a reușit semnarea unui contract cu serviciile abilitate ale municipalității. Sunt și alte impedimente cu care se confruntă compania, or, în loc să aibă susținere necondiționată pentru asemenea activități de utilitate publică, sunt mai multe bețe-n roate decât sprijin. Or, ar mai fi nevoie de punerea în exploatare a încă două linii de sortare care ar prelua deșeurile din raioane, o stație de compost a deșeurilor organice și vegetale, stații de epurare și biogaz.

Potrivit informațiilor de pe pagina web a Regiei „Autosalubritate”, zilnic din oraș sunt evacuate de la 4000 până la 4500 m3 deșeurii menajere.

Una din liniile de sortare a deșeurilor municipale

După sortare, tipurile de deșeurii potrivite pentru reciclare sunt balotate și, apoi, transportate către o nouă destinație

La fabrica de sortare, fiecare linie are capacitatea de sortare de 10 tone/h deșeurii. În total, cantitatea supusă selectării ajunge la o cifră de peste 720 tone/24 ore. Deșeurile sunt balotate pe categorii, culori și compoziție: PET, folie, materiale plastice de diferite tipuri, hârtie, carton, doze de aluminiu (metal), sticlă, deșeurii mixte valorificabile energetic etc. Deșeurile nereciclabile ajung la gunoiștea municipală, în aer liber, la Țanțăreni, Anenii Noi.

Pentru a încuraja procesul de preselectare la domiciliu, atât compania ABS, cât și Regia „Autosalubritate” au instalat containere pentru colectarea selectivă a deșeurilor. ABS – pentru dispozitivele de tip PET. „Autosalubritate” – pentru hârtie, plastic, sticlă. „Încurajăm cetățenii să depoziteze

toate deșeurile reciclabile în containerele special amenajate, pentru a diminua contaminarea acestor deșeurii în tomberoanele comune pentru deșeurii menajere”, menționează reprezentanții ABS pe pagina lor web.

Studiile Băncii Mondiale arată că, cu cât trăim mai bine, cu atât mai multe deșeurii producem. În satele noastre fiecare, de obicei, produce aproape jumătate de kg de gunoi pe zi, în timp ce în orașe această cantitate ajunge aproape la 1 kg pe zi.

După ce vezi mormanele de deșeurii în față, toate amestecate laolaltă, contaminate, puturoase, îți dai seama cât de mult avem de lucru la capitolul educația de mediu – de la opincă la vlădică. Câți sunteți gata să faceți o vizită de reeducație la fabrica de sortare sau la gunoiștea municipală?

Energia apei: avantaje și riscuri pentru om și mediu

Se consideră că una dintre cele mai ecologice energii, deseori – și mai ieftine, ar fi cea produsă de stațiile hidroelectrice (SHE), ca urmare a efectului gravitațional. De fapt, acest tip de stații a permis, printre primele, utilizarea pe scară largă a luminii electrice. În prezent, cota energiei obținute prin puterea apei, furnizată consumatorilor, constituie cam 3% din totalul ei pe glob. În Republica Moldova există două asemenea întreprinderi: una la Dubăsari și alta la Costești, cota lor în volumul sumar de generare a electricității este de doar 2%.

În imediata vecinătate de Moldova, la nord de Naslavcea, pe Nistru, funcționează stația de la Novodnestrovsk. Dacă despre costuri se mai poate discuta, atunci afirmațiile precum că energia produsă aici ar fi „verde”, sunt de-a dreptul false. În acest context, am putea confirma un singur aspect pozitiv, și anume că turbinele de apă nu elimină monoxid de carbon. În rest, tehnologiile aplicate la această întreprindere energetică sunt în totalitate anti-ecologice, afirmație ușor de demonstrat pentru orice specialist în domeniu.

În vara anului 2017 și în Moldova a izbucnit un conflict generat de construirea unei mini-stații hidroelectrice cu impact major asupra arealului natural situat între satele Căzănești și Brânzeni, raionul Telenești, situat în preajma râului Răut, caz despre revista NATURA a semnalat în repetate rânduri.

Ce se întâmplă, în realitate, atunci când se construiește și se exploatează o SHE? Impactul violent asupra mediului începe odată cu lansarea lucrărilor de edificare a barajului. Are loc strămutarea a milioane de tone de pământ, activitate însoțită de distrugerea habitatelor naturale prețioase din zona umedă, după care se toarnă mii de tone de beton. Exercițiind presiuni enorme asupra stratului freatic, acesta generează fenomene active de sub-inundare a unor suprafețe extinse de terenuri. Următoarea etapă tehnologică este inundarea albiei și a terenului adiacent. Ca urmare, sunt scoase din circuit mii de hectare de teren înalt productiv, sunt acoperite de ape și se pierd irecuperabil milioane de tone de sol fertil. Mai mult decât atât, nu rareori pe fundul bazinelor de acumulare sunt înmormântate pentru totdeauna localități întregi, cu tot ce înseamnă infrastructură a memoriei și continuității unei națiuni – cimitire, biserici, alte vestigii culturale, istorice, naturale.

Prin construcția barajului cursul râului este întrerupt, de facto formându-se două corpuri de apă separate, deosebite unul față de altul. Perturbarea scurgerii firești a apei atrage după sine

numeroase probleme: devine imposibilă migrarea liberă a peștilor spre partea superioară a râului; se reduce drastic numărul de specii acvatice și abundența lor, inclusiv a ihtiiofaunei; nu mai are loc formarea locurilor de depunere a icrelor, de dezvoltare a florei și faunei palustre. Această situație este deosebit de vizibilă în anii secetoși, când zonele umede devin unicele oaze pentru supraviețuirea plantelor și animalelor sălbatice.

Cele menționate mai sus sunt valabile și pentru zonele Dubăsari și Costești, dar în proporții mult mai alarmante pentru Novodnestrovsk, dovada vie a faptului că centralele electrice au devenit deja adevărați monștri industriali, care sugrumă mediul natural din regiunile respective. Iată de ce ecologiștii și opinia publică din Republica Moldova, regiunile Cernăuți și Odessa, își mobilizează continuu eforturile pentru a opune rezistență planurilor lansate de autoritățile ucrainene, inclusiv prin apelarea la ajutorul UE. Specialiștii sunt ferm convinși că utilizarea apei din Nistru pentru obținerea energiei electrice nu este îndreptățită din punctul de vedere al mediului. Impactul poate fi atât de puternic, încât sistemele naturale din zonă să fie distruse iremediabil, iar câteva milioane de oameni să rămână fără o sursă sigură de apă potabilă.

Fiind un visător optimist, sper să vină timpul când toate barajele de pe râuri, inclusiv cele de la SHE, vor fi demolate, iar apele vor reveni la albiile lor firești, șerpuitoare și line, când oamenii nu vor mai fi nevoiți să suporte prejudiciile materiale cauzate de ieșirea râurilor din matcă pentru că nu vor mai fi construite edificii în zonele inundabile.

Sunt convins că cetățenii viitorului nu prea îndepărtat vor crea în preajma râurilor lanțuri de heleșteie care vor diminua efectul viiturilor și vor acumula rezerve pentru toată vara, că vor cultiva în lunci specii de plante ce suportă inundațiile temporare. Un asemenea comportament ar însemna o adaptare a omului la condițiile naturale concrete și la schimbările climatice accentuate, în schimbul unei modificări cardinale a mediului în propriile interese, cu consecințe devastatoare pentru natură.

Vladimir GARABA

Articol publicat în cadrul proiectului „Managementul integrat al resurselor de apă în Republica Moldova – pentru o dezvoltare durabilă și populație sănătoasă”, elaborat de Mișcarea Ecologistă din Moldova, în cadrul Programului de Suport (granturi) destinate ONG-urilor de mediu în domeniul managementului integrat al resurselor de apă, administrat de Agenția „Apele Moldovei”, ca parte a Proiectului „Consolidarea cadrului instituțional în sectorul de apă și sanitație din Republica Moldova (Faza 01)”, finanțat de Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare (SDC) și Agenția Austriacă pentru Dezvoltare (ADA).

Noi baraje pe Răut

Recent pe râul Răut, în perimetrul Rezervației cultural-naturale „Orheiul vechi”, au fost observate mai multe amenajări transversale, sub forme de baraje sau plase (cunoscute sub numele de „garduri”), instalate în scopul prinderii peștilor. Acestea au re-apărut după ce au fost lichidate în vara anului 2016 prin intermediul unei acțiuni de amploare organizate de Inspectoratul Ecologic de Stat, la indicațiile Ministerului Mediului din Republica Moldova.

Lichidarea barajelor transversale de pe Răut, vara 2016

Este interzis de a îngrădi cursul oricărui râu

Amintim că această practică este interzisă într-o arie protejată – dar și în orice altă zonă. Instalarea acestui tip de baraj perturbă cursul normal al apei, accelerează procesele de colmatare a albiei și împiedică accesul peștilor către alte zone superioare ale râului. În plus, în aceste garduri deseori se formează insule de gunoaie, care, cu timpul, se înămolesc și pot bloca cursul apei pe suprafețe mari.

Solicităm intervenția repetată a autorităților de mediu și aplicarea de amenzi conform legislației în vigoare.

Ana APINTEI